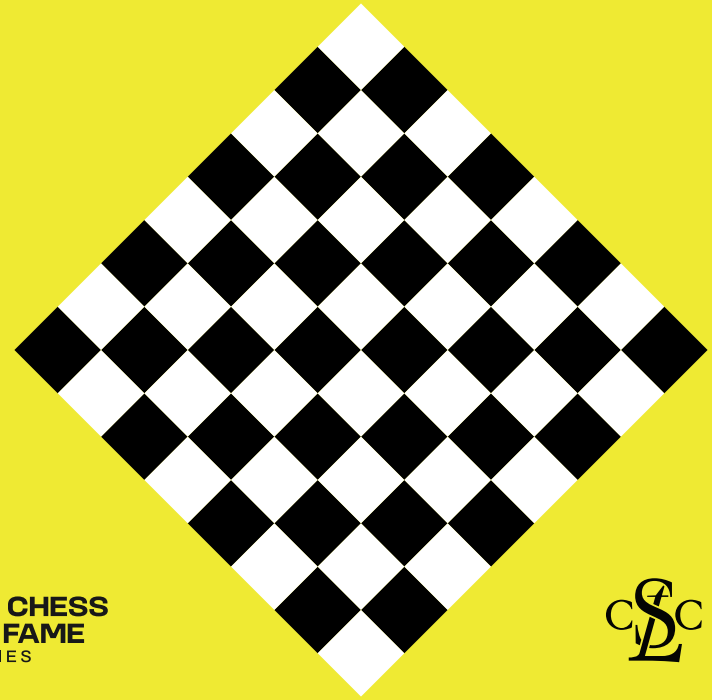
TURKISH VERSION

WORLD CHESS HALL OF FAME & GALLERIES

Saint Louis CHESS CLUB

ÖĞRENİN

Satranç Okuryazarlığı

by Dr. Jeanne Cairns Sinquefield

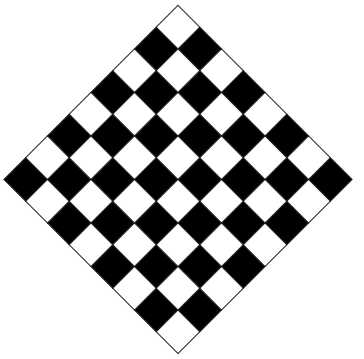
(Yazan: Dr. Jeanne Cairns Sinquefield)

Translated by GM Işık Can

Çeviri: GM Işık Can

Satranç okumayı ve yazmayı bilmeden de satranç oynayabilirsiniz. Ben satrancı arka verandada büyükbabamla oynayarak öğrendim. Ne o ne de ben satranç kitapları olduğunu ya da hamleleri yazmak gerektiğini biliyorduk. Sadece oynuyorduk. Geçenlerde satranç okuryazarı olmam gerektiğine karar verdim. Satranç okuma ve yazmayı öğreten mevcut materyallerin hiçbirini beğenmedim. Hepsi çok karmaşıktı ve tamamen okumaya dayalıydı. Benimki okumayı, konuşmayı, yazmayı ve taşları elle oynatmayı birleştiriyor. Gerekli bilgiyi de basit bloklara ayırıyor: a) taş isimleri b) kareler c) yazılı hamle türleri ve d) oynamayı okuma ve yazmayla birleştirmek için a–c'yi bir araya getirmek. Ben bu yaşımda (70'i geçmişken) satranç okuryazarı olabildiysem, herkes olabilir.

Jeanne Cairns Sinquefield
Saint Louis Satranç Kulübü'nün Kurucu Ortağı

Teşekkürler

Bu projede Saint Louis Satranç Kulübü ve World Chess Hall of Fame çalışanları ile büyükustalardan yeni başlayanlara kadar pek çok satranç oyuncusu olmak üzere birçok kişinin yardımı oldu. Bana satranç tahtasındaki kareleri öğreten torunum Logan'a ve herkesin satranç oynaması gerektiğini düşünen eşim Rex'e özellikle teşekkür ederim.

© 2018 Jeanne Cairns Sinquefield
Sürüm 10.

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın hiçbir bölümü, yayıncının yazılı izni olmaksızın çoğaltılamaz, bir erişim sisteminde saklanamaz ya da elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt veya başka herhangi bir yolla, hiçbir biçimde aktarılamaz.

Yayımlayan ve dağıtan:
World Chess Hall of Fame
4652 Maryland Avenue, Saint Louis, Missouri 63108
worldchesshof.org

Birçok satranç oyuncusu satranç okuyup yazamaz.

Bu, satrançta ilerlemenin önünde bir engeldir. Ama öğrenmesi zor değildir. Dört adım şunlardır: **a) Satranç Taşlarının Harfleri b) Satranç Tahtasındaki Kareler c) Özel Satranç Hamle Türleri** ve **d) Oyun Hamlelerini Yazıp Okumak için a–c'yi Birleştirmek**.

YAPMANIZ GEREKEN GÖREVLER!!!!

Satranç Taşlarının İsimleri ve Harfleri Vardır

Şekil 1.

Şah (**Ş**) Vezir (**V**) Kale (**K**) Fil (**F**) At (**A**)

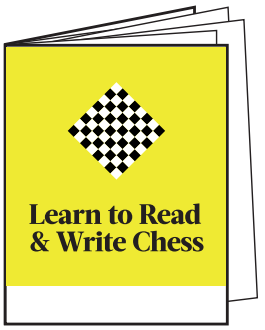
_____ ___ _____ ___ _____ ___ _____ ___ _____ ___

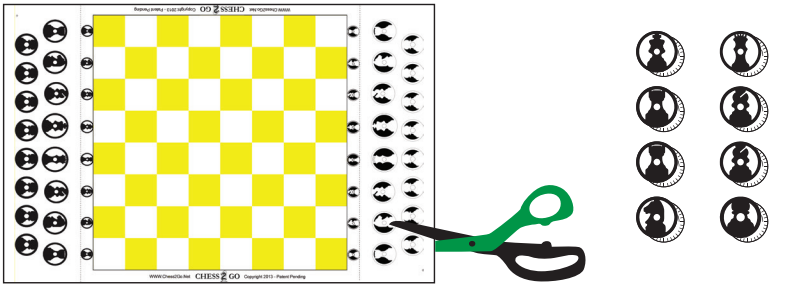
(1) **Her taşın İsmini ve Harfini YAZIN. (Piyonun Harfi yoktur)**

(2) **Kâğıt Satranç Tahtasını (ortadaki) ÇIKARIN.**

(3) **Piyon dışındaki her taşın üzerine harfini (Ş,V,F,A veya K) YAZIN.**

(4) **Satranç taşlarını tek tek KESİN. Şişe kapaklarına vb. yapıştırılabilir.**

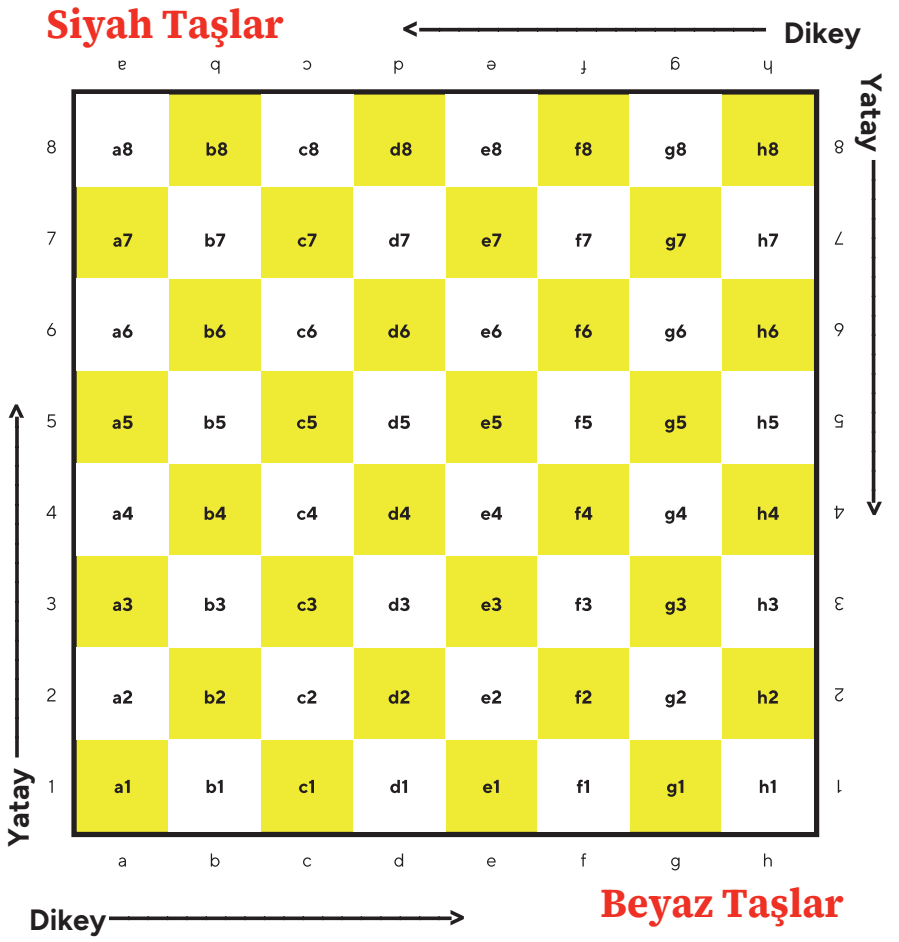

© 2018 Jeanne Cairns Sinquefield, Tüm Hakları Saklıdır.

Satranç Tahtası: Dikeyler, Yataylar ve Kareler

Satranç tahtasında **Dikeyler (a,b,c,d,e,f,g,h)** ve **Yataylar (1,2,3,4,5,6,7,8)** vardır. 8 Dikey ve 8 Yatay ile 64 kare oluşur. Karenin adı, Dikeyin harfi ve Yatayın numarasıdır, örn. a1 veya h7.

Şekil 2. Dikey, Yatay ve Kare adlarını gösteren tahta resmi.

(5) Kâğıt tahtaya Dikey harflerini ve Yatay numaralarını YAZIN.
Dikey — a,b,c,d,e,f,g,h Yatay — 1,2,3,4,5,6,7,8 Şekil 2 ile kontrol edin.

(6) Kâğıt satranç tahtasına her Karenin adını (64'ünü de) YAZIN.
örn. a1, a2'den h8'e kadar. Şekil 2 ile kontrol edin.

(7) Her kareyi GÖSTERİN ve Kare adını SÖYLEYİN. örn. f6

(8) Tahtaya beş taş YERLEŞTİRİN. Harf ve Kareyi SÖYLEYİN. örn. Ka1

© 2018 Jeanne Cairns Sinquefield, Tüm Hakları Saklıdır.

(9) Satranç Tahtasında Pozisyonları DİZİN.

Pozisyonlar Taş Harfi (Piyonlar hariç) ve Kareden oluşur; piyonlar için yalnızca Kare yazılır. Örneğin e6'daki Şah Şe6'dır. g2'deki Piyon g2'dir.

9a Pozisyonları kâğıt Satranç Tahtasında DİZİN ve SÖYLEYİN, sonra YAZIN.

Beyaz Ka1,Ab1,Fc1,Vd1,Şe1,Ff1,Ag1,Kh1

YAZIN _____

Beyaz Piyonlar a2,b2,c2,d2,e2,f2,g2,h2

YAZIN _____

Siyah Ka8,Ab8,Fc8,Vd8,Şe8,Ff8,Ag8,Kh8

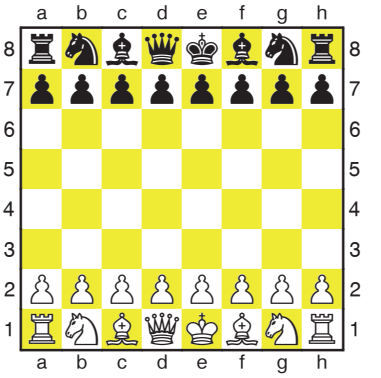
YAZIN _____

Siyah Piyonlar a7,b7,c7,d7,e7,f7,g7,h7

YAZIN _____

Şekil 3a ile kontrol edin.

Şekil 3a.
Başlangıç Pozisyonu

FAYDALI İPUÇLARI

Vezir kendi renginde.

Sağdaki Kale her zaman beyaz karededir.

9b Pozisyonları kâğıt Satranç Tahtasında DİZİN ve SÖYLEYİN, sonra YAZIN.

Beyaz Ka1, Ac3, Vd2, Şe1, Ff1, Ag1, Kh1

YAZIN _____

Beyaz Piyonlar a2,b2,c2,d4,e5,f2,g2,h2

YAZIN _____

Siyah Ka8, Ab8, Fc8, Ve7, Şe8, Ad7, Kh8

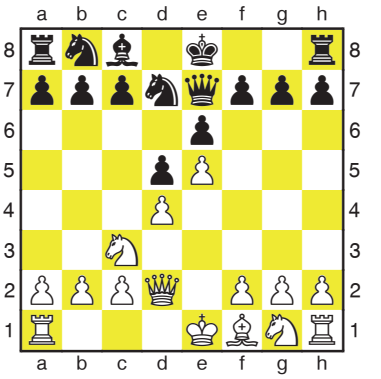
YAZIN _____

Siyah Piyonlar a7, b7, c7, d5, e6, f7, g7, h7

YAZIN _____

Şekil 3b ile kontrol edin.

Şekil 3b.

© 2018 Jeanne Cairns Sinquefield, Tüm Hakları Saklıdır.

Özel Satranç Hamle Türleri

Satranç Hamlelerinin (Notasyon) sabit bir sırası vardır, bkz. **Şekil 4.** Satranç hamlelerinde Taş Harfleri (**Şekil 1**), Kareler (**Şekil 2**), Özel Semboller ve Notasyon (**Şekil 4**) kullanılır.

Şekil 4. Satranç Hamlelerinde Notasyon Sırası

SEMBOL	HAMLE ADI	NOTLAR
	Taş Harfi	**Gerekli** Ş, V, K, F veya A için. (piyon için değil)
	Başlangıç Karesi	Aynı taşlar Bitiş Karesine gidebiliyorsa, örn. Agf2, K1a3, cxd4
x	Alma	örn. Axa5, At a5 karesinde taş alır, dxe7 (Piyon)
	Bitiş Karesi	**Gerekli**, örn. d5 (piyon) veya Kf5, Kalenin Bitiş Karesi f5
ep	Geçerken Alma	örn. gxf6ep, g dikeyindeki Piyon
=	Piyon Terfisi	örn. e8=V, Piyon e8'e gider, Vezirle değiştirilir
+	Şah Çekme	örn. Fh3+, Fil h3'e gider, Şaha şah çeker
# veya ++	Mat	örn. Ve7#, Vezir e7'ye gider, Şah Mat olur
	ÖZEL HAMLELER	Bkz. Şekil 9.
0-0	Kısa Rok	Beyaz: Şg1, Kh1f1 Siyah: Şg8, Kh8f8
0-0-0	Uzun Rok	Beyaz: Şc1, Ka1d1 Siyah: Şc8, Ka8d8

(10) Kâğıt Satranç Tahtasında **BAŞLAYIN** ve **HAMLELERİ OYNAYIN**. Örnekleri **SÖYLEYİN**. Basit Kural: Notasyon Sırası, söylenen kelimelerle aynıdır. Olası Başlangıç Kareleri parantez () içinde verilmiştir.

YAYGIN SATRANÇ HAMLESİ ÖRNEKLERİ:

a4	Piyon a4 karesine gider (örn. a2'den)
g6	Piyon g6'ya gider (örn. g5'ten)
Fd2	Fil d2 karesine gider (örn. c1'den)
Ae3	At e3'e gider (örn. g2'den)
Axf2	At f2 karesinde taş alır (örn. g4'ten)
dxe7	d dikeyindeki Piyon e7'de taş alır (örn. d6'dan)
Agf2	At g4'ten f2'ye gider veya A4f2 (Başlangıç Karesi gerekirse g veya 4 eklenir)
gxf5	g dikeyindeki Piyon f5'te taş alır, bkz. Şekil 5. (Piyonla alışlarda dikey adını kullanın)
e8=V	Beyaz piyon e8'de terfi eder, Vezirle değiştirilir (örn. e7'den), bkz. Şekil 7.
Fh3+	Fil h3'e gider, şah çeker
Vc2#	Vezir c2'ye gider, mat, bkz. Şekil 8b.

© 2018 Jeanne Cairns Sinquefield, Tüm Hakları Saklıdır.

KÂĞIT SATRANÇ TAHTASINI ÇIKARIN

2 GO Copyright 2013 - Patent Pending

WWW.Chess2Go.Net CHESS

CHESS www.Chess2Go.Net

2 GO Copyright 2013 - Patent Pending

KÂĞIT SATRANÇ TAHTASINI ÇIKARIN

(11) Kâğıt Satranç Tahtasında **DİZİN**, **SÖYLEYİN** ve **OYNAYIN**.

Her satranç hamlesi örneğini satranç tahtasında oynayın.

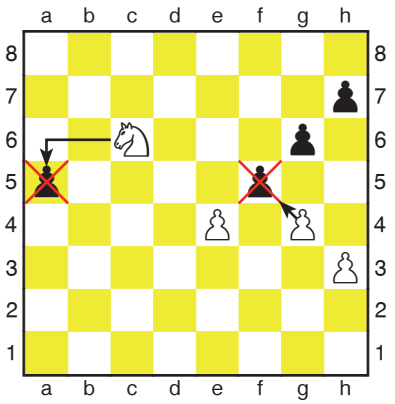
(12) Satranç notasyonunu Şekil 5-9'un altındaki çizgiye **YAZIN**.

Şekil 5-9. Özel hamle türlerinin tahta üzerinde örnekleri.

5. Alma x Piyon x

Axa5

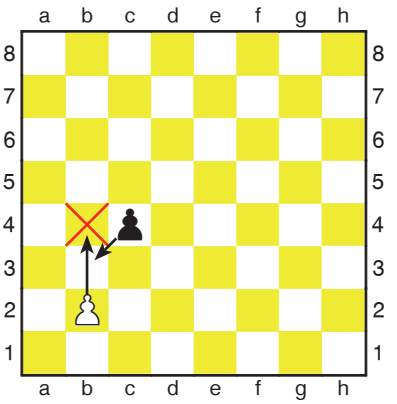
gxf5 (2 piyon da alabilir)

YAZIN _____ _____

6. Geçerken Alma ep

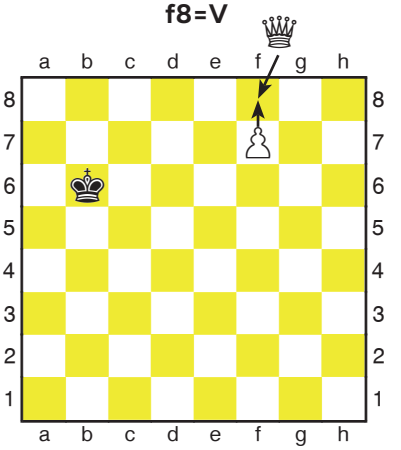
Beyaz b4'e gider. Siyah b4'ü alarak b3'e gider: cxb3ep

YAZIN _____

7. Piyon terfisi =

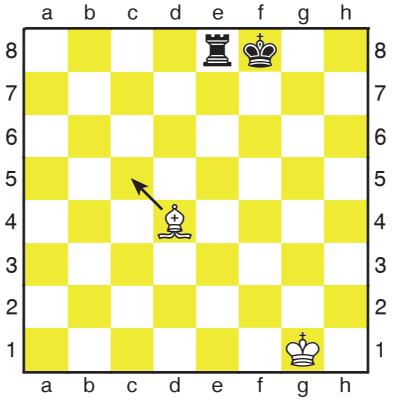
Piyon f8'e gider, Vezirle değişir: f8=V

YAZIN _____

8a. Şah Çekme +

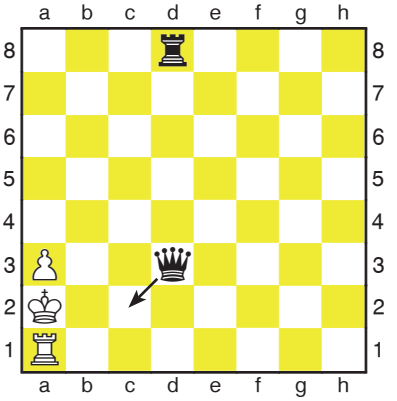
Fc5+

YAZIN _____

8b. Mat

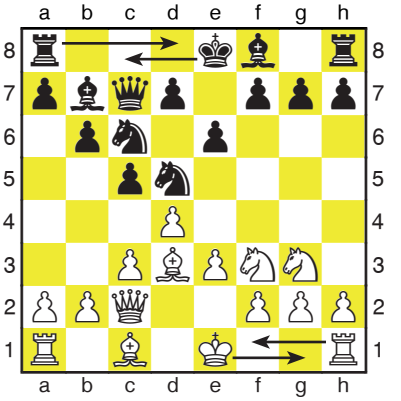
Vc2#

YAZIN _____

9. Rok

Uzun rok: 0-0-0 Kısa rok: 0-0

YAZIN _____

© 2018 Jeanne Cairns Sinquefield, Tüm Hakları Saklıdır.

Satranç Hamlelerini Yazmak ve Okumak

Yazılı notasyonu (hamleleri) kullanarak bir oyun oynama zamanı.

(13) Aşağıdaki oyunu kâğıt satranç tahtanızda OYNAYIN.

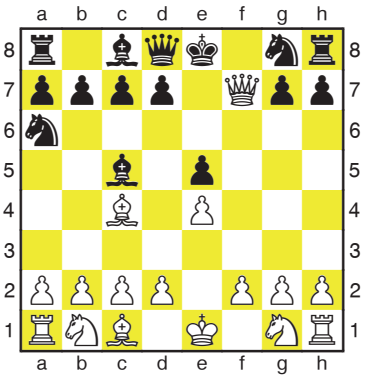
Şekil 3a'daki Başlangıç Pozisyonunu KULLANIN. Son durumu Şekil 11 ile kontrol edin.

Şekil 10.

Çoban Matı

	BEYAZ	SİYAH
1.	e4	e5
2.	Fc4	Fc5
3.	Vh5	Aa6
4.	Vxf7#	1-0

Şekil 11.

(14) Bir arkadaşınızla satranç oyunu OYNAYIN.

Hamleleri notasyon kâğıdına yazın. Örnek notasyon kâğıdı için sonraki sayfaya bakın. 4 hamleden sonra arkadaşınızın notasyon kâğıdının sizinkiyle aynı olup olmadığını kontrol edin. Oyunu bitirin.

(15) Oyununuzu notasyon kâğıdınızla TEKRAR OYNAYIN.

Oyununuzu tekrar oynayabiliyor musunuz?

(16) Notasyon kâğıtlarını kullanarak altı oyun daha OYNAYIN.

Beyaz ve siyahla oynayın. Her 4 hamlede kontrol edin. Tekrar oynayabilir misiniz?

(17) Kitap formatıyla hamleleri OYNAYIN. Başlangıç Pozisyonunu KULLANIN.

Kitap formatı: hamle numarası, beyazın hamlesi, siyahın hamlesi.

1. e4 e5 2. Af3 Ac6 3. Fb5 a6 4. Fa4 b5 5. Fb3 Af6

(18) Başka birine Satranç Okumayı ve Yazmayı ÖĞRETİN.

Tebrikler. Artık satranç okuyup yazabiliyorsunuz. Gelişmek için daha çok oyun oynayıp notasyonunu tutun. Kitaplardaki oyunları da oynayın.

© 2018 Jeanne Cairns Sinquefield, Tüm Hakları Saklıdır.

SAINTLOUISCHESSCLUB.ORG
(314) 361-CHESS (2437)

TURNUVA			TARİH
TUR	MASA	KATEGORİ	ZAMAN KONTROLÜ

BEYAZ			SİYAH		
	BEYAZ	SİYAH		BEYAZ	SİYAH
1			31		
2			32		
3			33		
4			34		
5			35		
6			36		
7			37		
8			38		
9			39		
10			40		
11			41		
12			42		
13			43		
14			44		
15			45		
16			46		
17			47		
18			48		
19			49		
20			50		
21			51		
22			52		
23			53		
24			54		
25			55		
26			56		
27			57		
28			58		
29			59		
30			60		

SONUÇ:	BEYAZ KAZANDI	BERABERE	SİYAH KAZANDI
İMZA		İMZA	

SAINTLOUISCHESSCLUB.ORG
(314) 361-CHESS (2437)

TURNUVA			TARİH
TUR	MASA	KATEGORİ	ZAMAN KONTROLÜ

BEYAZ			SİYAH		
	BEYAZ	SİYAH		BEYAZ	SİYAH
1			31		
2			32		
3			33		
4			34		
5			35		
6			36		
7			37		
8			38		
9			39		
10			40		
11			41		
12			42		
13			43		
14			44		
15			45		
16			46		
17			47		
18			48		
19			49		
20			50		
21			51		
22			52		
23			53		
24			54		
25			55		
26			56		
27			57		
28			58		
29			59		
30			60		

SONUÇ:	BEYAZ KAZANDI	BERABERE	SİYAH KAZANDI
İMZA		İMZA	

SAINTLOUISCHESSCLUB.ORG
(314) 361-CHESS (2437)

TURNUVA			TARİH
TUR	MASA	KATEGORİ	ZAMAN KONTROLÜ

BEYAZ			SİYAH		
	BEYAZ	SİYAH		BEYAZ	SİYAH
1			31		
2			32		
3			33		
4			34		
5			35		
6			36		
7			37		
8			38		
9			39		
10			40		
11			41		
12			42		
13			43		
14			44		
15			45		
16			46		
17			47		
18			48		
19			49		
20			50		
21			51		
22			52		
23			53		
24			54		
25			55		
26			56		
27			57		
28			58		
29			59		
30			60		

SONUÇ:	BEYAZ KAZANDI	BERABERE	SİYAH KAZANDI
İMZA		İMZA	

SAINTLOUISCHESSCLUB.ORG
(314) 361-CHESS (2437)

TURNUVA			TARİH
TUR	MASA	KATEGORİ	ZAMAN KONTROLÜ

BEYAZ			SİYAH		
	BEYAZ	SİYAH		BEYAZ	SİYAH
1			31		
2			32		
3			33		
4			34		
5			35		
6			36		
7			37		
8			38		
9			39		
10			40		
11			41		
12			42		
13			43		
14			44		
15			45		
16			46		
17			47		
18			48		
19			49		
20			50		
21			51		
22			52		
23			53		
24			54		
25			55		
26			56		
27			57		
28			58		
29			59		
30			60		

SONUÇ:	BEYAZ KAZANDI	BERABERE	SİYAH KAZANDI
İMZA		İMZA	

Satranç Antrenörleri İçin Oyunlar

Jeanne'ın Satranç Notasyonunu Öğrenme Oyunları

1. Taş Adı — Harfler Ş,V,F,A,K ve P.

- **a.** Taşı gösterin, çocuklar Harfi yüksek sesle söylesin.
- **b.** Taşın harf adını söyleyin, çocuklar doğru taşı alsın.
- **c.** Taşı gösterin, çocuklar Harfi yazsın. En çok doğru yapan(lar) kazanır.

2. Kare Adları — a,b,c,d,e,f,g,h; 1-8

- **a.** Tahtada bir kare gösterin, çocuklar karenin adını yüksek sesle söylesin, örn. d3
- **b.** Tahtada bir kare gösterin, çocuklar karenin adını yazsın, örn. a4. En çok doğru yapan(lar) kazanır.
- **c.** Kare adını söyleyin, çocuklar o kareye taş koysun.
- **d.** Kare adını söyleyin, çocuklar karenin beyaz mı siyah mı olduğunu söylesin.
- **e.** Siyah ve beyaz taşların yazılı kare listesini gösterin, çocuklar tüm taşları tahtaya yerleştirsin. Bir pozisyon dizmek için kullanın. Taşları doğru karelere en hızlı yerleştiren(ler) kazanır.

3. Hamle Adı — alma(x), rok(0-0, 0-0-0), geçerken alma, şah(+), mat(++)

- **a.** Hamle adlarının listesini gösterin, çocuklar notasyonu yazsın. En hızlı ve doğru yapan(lar) kazanır.
- **b.** Bir hamle oynayın, çocuklar hamlenin notasyonunu yüksek sesle söylesin.
- **c.** Birkaç hamle oynayın, çocuklar hamlelerin notasyonunu yazsın. Hepsini doğru yapan(lar) kazanır.

4. Oyun hamleleri — taş, kare, hamle ve kare notasyonu.

- **a.** Bir hamle oynayın, çocuklardan biri (taş, kare, hamle, kare) notasyonunu yüksek sesle söylesin.
- **b.** Birkaç hamle ya da bir oyun oynayın, çocuklar notasyonun tamamını yazsın; hepsini doğru yapan kazanır.
- **c.** Oyun hamlelerinin listesini gösterin, çocuklar hamleleri tahtada oynasın. Doğru son pozisyona en kısa sürede ulaşan kazanır.

Kazananların sonuçlarını kontrol etmek için 1c, 2b, 2e, 3a, 3c, 4b ve 4c'de öğretmenin önceden hazırladığı listelere ihtiyaç vardır. Küçük çocuklar notasyonu yazmakta ve hızlı okumakta yavaş olabilir. Bu nedenle oyunlar 1a, 1b, 2a, 2c, 2d, 3b ve 4a ile sınırlandırılabilir.

© 2018 Jeanne Cairns Sinquefield, Tüm Hakları Saklıdır.

“Bu kitap her satranç oyuncusunun satranç okuyup yazmayı öğrenmesine yardımcı olacak. Ebeveynler ve antrenörler için de harika bir kaynak. Keşke daha küçük yaşta öğrenseydim.”

—Tony Rich, İcra Direktörü, Saint Louis Satranç Kulübü

“Satranç, öğrenmesi zor ve güç bir oyun olarak bilinir. Doğru değil! Satranç okuyup yazmayı öğrendiğinizde çok daha kolaylaşır. Ben okumayı 4 yaşında öğrendim.”

—Büyükusta Yasser Seirawan, Dört Kez ABD Satranç Şampiyonu

“Bu kitapçık sınıfta çocuklara şu konularda yardımcı olmak için kullanılabilir:

a) Okumayı, yazmayı ve yönergeleri takip etmeyi öğrenmek.
b) Örüntüleri tanımak için uzamsal farkındalığı artırmak.
c) Ezberleme becerileri ve problem çözme stratejileri geliştirmek.”

—Karen Wulff, emekli ilkokul ikinci sınıf öğretmeni

Saint Louis CHESS CLUB

WORLD CHESS HALL OF FAME & GALLERIES

Saint Louis Satranç Kampüsü

saintlouischessclub.org | worldchesshof.org